

Programma 2 Meedoen in Winterswijk

gemeente

Winterswijk

Inleiding

Dit programma is uitgewerkt in vier onderdelen: meedoen met sport, cultuur, onderwijs en werk.

Programma 2 sluit daarmee aan op programma 1, waarin het vooral gaat om meedoen op het gebied van welzijn en gezondheid.

De kracht van sport, cultuur en verenigingen

Cultuur verrijkt, brengt mensen samen en verbindt: een belangrijke factor voor welzijn. We zetten in op de verbinding tussen kunst, cultuur, onderwijs en het sociaal domein.

Sport zorgt voor preventie, ontspanning en een gezond leven. Samen met cultuur heeft sport een positieve invloed op de persoonlijke ontwikkeling. Wij waarderen dat en dragen hieraan bij.

Bestaanszekerheid

Het hebben van werk en daarmee het meedoen in de samenleving, draagt in hoge mate bij aan het welzijn en het voorkomen van armoede. We ondersteunen de weg naar een reguliere baan, rekening houdend met de kwetsbaarheid en ontwikkelkansen.

Onderwijs voor iedereen

Gelijke kansen betekent soms ongelijk investeren; passend en bereikbaar onderwijs is essentieel. Voor gelijke kansen werken we samen met onderwijs en verenigingen.

2.1 Cultuur

Ambitie

Cultuur verrijkt, brengt mensen samen en verbindt. Het is een belangrijke factor voor het welzijn en de persoonlijke ontwikkeling van onze inwoners. Cultuur draagt ook bij aan een aantrekkelijke fysieke omgeving. Het is daarmee ook een belangrijke drager van onze toeristische en daarmee ook economische sector. We willen cultuur behouden en waar mogelijk versterken.

Relevante documenten:

- Cultuurnota
- Museumvisie
- Erfgoednota 'Wi-j doet 't samen'
- Beleidsnota 'Archeologische monumentenzorg in de gemeente Winterswijk'
- Beleidsnota 'Aardkundige waarden in Winterswijk'
- Kerkervisie Oost Achterhoek

Doelstellingen

Instandhouding en versterking culturele infrastructuur

Activiteiten

Cultuurnota 2024 (in begroting onder activiteit 'toekomstvisie voorzieningen')

We willen onze voorzieningen op het gebied van kunst & cultuur behouden en versterken. Voorbeelden zijn de bibliotheek, de schouwburg, de musea, het instituut voor kunst & cultuur Boogie Woogie en het amateurverenigingsleven. Ze vormen onze huidige lokale, culturele infrastructuur en zijn van artistieke, maatschappelijke, sociale en economische waarde.

Om onze voorzieningen in stand te kunnen houden, is passende huisvesting noodzakelijk. De komende jaren is naar verwachting onvoldoende geld beschikbaar voor grote investeringen in nieuwbouw. Daarom is geld gereserveerd voor noodzakelijke reparaties en renovaties aan de panden van onder andere Boogie Woogie en theater de Storm.

Kwaliteit (toelichting)

Voor uitvoering van activiteiten die voortkomen uit de nieuwe cultuurnota (die naar verwachting in het vierde kwartaal van 2024 ter besluitvorming wordt voorgelegd), nemen we een incidenteel bedrag van € 25.000 op in de begroting van 2025. Daarnaast komt extra geld beschikbaar voor noodzakelijk onderhoud van vastgoed, waar zowel Boogie Woogie als theater De Storm een beroep op kan doen.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De Uitvoeringsagenda Cultuurnota wordt naar verwachting in het eerste kwartaal van 2025 ter besluitvorming aan het college voorgelegd.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

Inzetten op behoud en ontwikkeling van (fysiek) erfgoed

Activiteiten

Uitvoeringsagenda erfgoednota 'Wi-j doet 't samen'

We voeren ons erfgoedbeleid samen met de gemeenten Aalten en Oost Gelre uit.

Kwaliteit (toelichting)

Implementatie Omgevingswet en Verdrag van Faro (wettelijke taken)

Ons cultureel erfgoed speelt een belangrijke rol bij de ruimtelijke transitie. Zo kunnen leegstaande monumenten zoals boerderijen en kerken een rol spelen bij het vinden van ruimte voor wonen en nieuwe activiteiten. Tegelijkertijd kunnen ze dienen als drager voor gebiedsontwikkelingen. We benutten het verleden en sluiten bij ruimtelijke ontwikkeling aan bij de kenmerken en identiteit van gebieden.

Gebiedsbiografieën die worden opgesteld vanuit het project 'De verhalenfabriek' geven hier handvatten voor. In de gebiedsbiografieën wordt gekeken naar erfgoed in de breedste zin van het woord, zoals archeologie, aardkundige waarden en landschap. Dit wordt in de komende jaren uitgerold voor het hele grondgebied van Winterswijk.

Actualisering beleidsnota Erfgoed Oost Achterhoek

De Omgevingswet en het Verdrag van Faro zijn belangrijke ontwikkelingen die we in de actualisatie van het erfgoedbeleid Oost Achterhoek een plek geven. Dit doen we samen met de gemeenten Aalten en Oost Gelre. In de actualisering haken we ook aan bij de nieuwe beleidsvisie van de provincie Gelderland.

Ondertussen voeren we het huidige beleid uit met onder meer de keukentafelgesprekken voor het verduurzamen van monumenten en de onderhoudssubsidieregeling voor gemeentelijke monumenten. Ook publiceren we het volgende deel in de erfgoedreeks.

Cultuur en Erfgoedpact Achterhoek

We blijven actief deelnemen aan het regionale Cultuur en Erfgoedpact Achterhoek. In 2025 wordt een nieuw pact gesloten met de provincie Gelderland.

Daarnaast werken we regionaal aan een breder akkoord voor erfgoed en cultuur.

Hier maakt het pact onderdeel van uit.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Cultuur en Erfgoedpact Achterhoek

In 2025 wordt een nieuw pact gesloten met de provincie Gelderland.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

Lokaal toereikend media-aanbod

Activiteiten

Vorming streekomroep

Gemeente Winterswijk heeft op dit moment een lokale publieke omroep 'RTV Slingeland'. Vanuit het rijk is er het voornemen om per 2027 enkel nog te werken met streekomroepen per regio, in plaats van een lokale publieke omroep per gemeente. Voor de Achterhoek betekent dit dat er één streekomroep zal komen voor 9 Achterhoekse gemeenten. Alle lokale publieke omroepen zullen moeten fuseren tot een streekomroep.

Kwaliteit (toelichting)

Het stelsel, de financiering en de regelgeving rond lokale omroepen gaat de komende jaren fors op de schop. Dat heeft ook gevolgen voor de gemeente Winterswijk en RTV Slingeland. Zo verdwijnt de wettelijke zorgplicht (en verplichte financiering) door gemeenten. Ook krijgen de meeste gemeenten te maken met een streekomroep in plaats van een lokale omroep. Hiermee beoogt het Rijk een grote kwaliteitsimpuls te kunnen geven aan de lokale omroepen met veel meer aandacht voor de journalistieke taak van media als 'waakhond' van het gemeentebestuur. Ter voorbereiding hierop is RTV Slingeland een (tijdelijke vorm) van samenwerking aangegaan met Regio8, in afwachting van een definitieve vorm. Over de definitieve samenwerkingsvorm en eventuele bekostiging daarvan worden afspraken gemaakt met de andere gemeenten in de regio.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De beoogde startdatum van het nieuwe stelsel is 1-1-2027

Tijd (indicator)

Indicatoren

- Het huidige niveau van het culturele aanbod blijft in stand.
- De activiteiten uit de uitvoeringsagenda's zijn behaald.

Risico's

- Het aantal bezoekers blijft achter als gevolg van economische ontwikkelingen.
- Het 'vermarkten' van archeologische en aardkundige waarden lukt onvoldoende door gebrek aan capaciteit. Denk bijvoorbeeld aan de afname van het aantal vrijwilligers.
- Bij monumenten wordt het bij onderhoud en restauratie steeds moeilijker om aan vakmensen en materialen te komen. Hierdoor lopen subsidieaanvragen nog wel eens langer door. Of er zijn aanvullende kosten, doordat er extra schade ontstaat door te lang wachten op herstel.

2.2 Sport

Ambitie

Sport moet voor iedereen betaalbaar en toegankelijk zijn. Sport levert een belangrijk aandeel aan de preventiedoelen. We stimuleren mensen die weinig tot niet actief zijn tot meer bewegen.

Relevante documenten:

- Sportnota
- Lokaal sportakkoord
- Regionaal sportakkoord

Doelstellingen

Het stimuleren van mensen tot (meer) beweging

Activiteiten

Uitvoeren activiteiten Achterhoek in beweging en lokaal sportakkoord

Achterhoek in Beweging is een netwerk van mensen en organisaties die sport en bewegen inzetten voor een inclusieve samenleving en een gezonde en uitdagende leefomgeving.

Het lokale sportakkoord 'Samen actief in Winterswijk' voeren we samen met onze sportverenigingen en maatschappelijke organisaties uit.

Kwaliteit (toelichting)

Samen met Achterhoek in Beweging stimuleren we sport, bewegen en een gezonde leefstijl onder de inwoners. In het regionale Beweeg- en Sportakkoord zijn de ambities vastgelegd. In 2025 wordt prioritering aangebracht in de thema's. Het gaat hierbij om inclusie en diversiteit, vaardig in bewegen, vitaal en veilig sportklimaat, maatschappelijke waarde van topsport en sport en preventie.

Lokaal wordt intensiever intern (sociaal domein, gezondheid, sport/cultuur, onderwijs, openbare ruimte) de verbinding gemaakt. De preventieve kracht van sport wordt benut als onderdeel van een set maatregelen rondom een gezonde en actieve leefstijl. In 2025 worden hier specifiek programma's en activiteiten aan gekoppeld voor onze inwoners. Dit met als doel een gezonde jeugd, vitaal ouder worden en vitale sportaanbieders.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

In januari 2025 wordt gestart met de uitvoeringsagenda.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

Sportvoorzieningen zijn toekomstbestendig en betaalbaar

Activiteiten

We hebben een eerlijk en simpel financieringssysteem voor sportverenigingen

We werken aan een nieuw, eenvoudiger financieringssysteem voor sportverenigingen.

Kwaliteit (toelichting)

We werken aan een nieuw, eerlijk en eenvoudiger financieringssysteem voor sportverenigingen. Samen met sportverenigingen wordt er breed gekeken naar

bezuinigingsmogelijkheden. Er zijn gesprekken met verenigingen en deze input wordt meegenomen. Daarbij wordt rekening gehouden met het brede sportaanbod (binnen en buiten) dat Winterswijk rijk is, met al haar verschillende verenigingen, groot en klein. Belangrijk uitgangspunt is dat de toegankelijkheid voor de breedtesport goed blijft.

Op 2 november 2023 heeft de gemeenteraad het amendement aangenomen, met de opdracht om vanaf 2026 gedurende drie jaar een bedrag van € 41.000 te besparen op de uitgaven voor sport. In totaal moet er dan vanaf 2028 structureel € 123.000 worden bezuinigd.

We stellen in deze begroting voor om de bezuiniging een jaar later, dus in 2027 in te laten gaan. In 2027 bezuinigen we € 82.000 en vanaf 2028 bedraagt de bezuiniging structureel € 123.000 per jaar.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De planning is om in het voorjaar van 2025 een besluit te nemen over de bezuinigingen op sport en een eerlijk financieringssysteem, zodat sportverenigingen er tijdig op kunnen anticiperen.

Tijd (indicator)

We hebben een duurzaam zwembad met een gezonde exploitatie

Wij zien het overdekte zwembad als een belangrijke voorziening voor onze inwoners. Daarom willen we graag een les-, doelgroepen- en sportbad voor Winterswijk behouden. We onderzoeken hoe we de voorziening ook op de lange termijn kunnen en willen behouden.

Kwaliteit (toelichting)

Met het verhogen van de bestemmingsreserve Instandhouding voorzieningen worden voorwaarden geschapen om tenminste 10 jaar de huisvesting van voorzieningen in stand te houden. Het zwembad is één van deze voorzieningen.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De voorwaarden voor aanwending van bestemmingsreserve maken onderdeel uit van de besluitvorming bij de vaststelling van de begroting. Vanaf 2025 kan een beroep worden gedaan op middelen binnen deze voorwaarden. In de voorliggende begroting zijn geen extra specifieke middelen voor het zwembad opgenomen.

Tijd (indicator)

Indicatoren

- Het aantal actieve sporters blijft op het niveau van 2024. (Bron: Waarstaatjegemeente.nl)
- Het aantal maatschappelijke activiteiten bij sportverenigingen breidt zich uit.

Risico's

De risico's zijn zo divers dat ze in elk project of in elke activiteit apart worden afgewogen.

2.3 Inkomen en participatie

Ambitie

Wij zorgen ervoor dat iedereen kan meedoen in de samenleving. Werk en inkomen en een goed vangnet voor bestaanszekerheid zijn hiervoor belangrijk.

Winterswijk voelt zich verantwoordelijk voor de opvang van vluchtelingen en we bouwen mee aan een maatschappij waarin iedereen dezelfde kansen heeft. We dragen zorg voor een goede start van nieuwkomers.

Relevante documenten:

- Integrale Verordening sociaal domein
- Samen aan het stuur
- Beleidskader 2018–2022 Sociaal Domein ‘Meedoen in Winterswijk’
- Beleidsnotitie Wet inburgering 2022

Doelstellingen

Nieuwkomers en statushouders moeten zo goed mogelijk inburgeren

Activiteiten

Monitoring nieuwe wet inburgering

De gemeente Winterswijk heeft het inburgeringsproces binnen de wettelijke kaders ingericht. Halfjaarlijks monitoren en evalueren we de resultaten.

Kwaliteit (toelichting)

In 2025 blijft het de opdracht voor de gemeente om de Wet inburgering 2021 uit te voeren en te monitoren.

De monitoring vindt plaats op de volgende onderdelen:

- Brede intake: klanttevredenheid.
- Persoonlijk plan Inburgering en Participatie (PIP): klanttevredenheid.
- Module Arbeidsmarkt en Participatie (MAP): draagt deze bij aan toeleiding naar de arbeidsmarkt?
- Financieel ontzorgen: is de gekozen werkwijze werkbaar en voorkomt het financiële problemen?
- Financiële zelfredzaamheid: leren nieuwkomers voldoende om financieel zelfredzaam te zijn/worden?
- Participatieverklaringstraject (PVT): draagt het programma voldoende bij aan participeren in Nederland of dienen thema's en/of de groepssamenstelling aangepast te worden?
- Maatschappelijke begeleiding: zijn er verbeterpunten, loopt het ergens spaak?
- Inburgeringstraject taalaanbieders: subregionaal op inhoud en regionaal op contractniveau.
- Participatieaanbod: is er voldoende aanbod, leidt het aanbod naar (vrijwilligers)werk, meedoen in de maatschappij?

De verwachting is dat er in 2025 een groot aantal nareizigers komen die de Nederlandse taal, cultuur en samenleving niet kennen, maar bij geschiktheid van de woning van referent of een plek in de tussenvoorziening wel direct in Winterswijk komen wonen. Momenteel hebben 28 personen een gezinsherenigingsaanvraag lopen, voor in totaal 93 personen.

De uitdaging is om geschikte leerroutes aan te kunnen bieden voor statushouders die (parttime) werken. Ook het verkorten van de wachttijden bij inburgeringsscholen

is een aandachtspunt, maar is moeilijk op te lossen vanwege het docententekort. Dit is een regionaal aandachtspunt.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Monitoring vindt in heel 2025 plaats. Ieder kwartaal wordt de balans opgemaakt en worden de processen indien nodig bijgestuurd.

Tijd (indicator)

Opvang Oekraïners

Er is een gemeentelijke opvanglocatie ingericht voor vluchtelingen uit Oekraïne.

Kwaliteit (toelichting)

Er worden in de gemeentelijke opvanglocatie maximaal 175 Oekraïense ontheemden opgevangen. Daarnaast wordt bij particulieren nog een aantal ontheemden opgevangen. De situatie is van een crisis situatie nu meer een structurele situatie en dat maakt dat we de opvang voor langere tijd moeten organiseren.

Vanaf 1 september 2024 lopen de huidige afspraken door en in de tussentijd worden er op diverse vlakken nieuwe afspraken gemaakt. Dit gaat over een huurovereenkomst van 3 jaar met optie verlening 2 jaar met Marga Klompé die in de maak is voor gebruik van het pand Vredense Hof. Hiervoor is de vergunning voor de locatie met 5 jaar verlengd.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De opvanglocatie is voor langere tijd beschikbaar, op dit moment maximaal 5 jaar.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

Voorkomen en bestrijden van armoede en schulden

Activiteiten

Evalueren bewindvoering en indien nodig bijstellen werkwijze

Bewindvoering is een onderdeel van de schuldhulpverlening waarmee veel kosten (bijzondere bijstand) zijn gemoeid. We onderzoeken op welke wijze we beter invloed kunnen uitoefenen op het al dan niet onder bewind stellen van inwoners.

Kwaliteit (toelichting)

Bewindvoering is een onderdeel van de schuldhulpverlening. Vanaf 2021 bestaat de mogelijkheid voor gemeenten gebruik te maken van het 'Adviesrecht gemeenten bij schuldenbewind', waarbij we als gemeente de rechter mogen adviseren of een inwoner het beste geholpen is met voortzetting van het bewind, of dat volstaan kan worden met een lichtere vorm van ondersteuning. Wij onderzoeken op welke wijze wij van dit adviesrecht gebruik kunnen maken en welke procedures en samenwerkingen met de rechtbanken en bewindvoerders dienen te worden opgezet.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Wij ronden het onderzoek in het vierde kwartaal van 2024 af en voeren mogelijke wijzigingen in het eerste kwartaal van 2025 in.

Tijd (indicator)

Meedoenregeling voor volwassenen

In 2023 zijn we gestart met de meedoenregeling voor volwassenen. In het kader van die regeling krijgen volwassenen met een laag inkomen jaarlijks een bedrag van € 150, waarmee ze kunnen deelnemen aan de maatschappij. Bijvoorbeeld in de vorm van deelname aan cultuur of sport.

Kwaliteit (toelichting)

Het bereik van de doelgroep liet in 2023 te wensen over. In 2024 is nader onderzocht hoe de doelgroep beter bereikt kan worden. De resultaten van dit onderzoek zijn in het vierde kwartaal van 2024 bekend en worden in 2025 verder uitgewerkt.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Tijd (indicator)

Meedoenregeling kinderen

In het kader van het gemeentelijk minimabeleid is er een aantal meedoenregelingen voor kinderen.

Kwaliteit (toelichting)

De kindregelingen zijn geëvalueerd in 2023. Er is onderzocht of ze nog voldoende bijdragen aan het doel waarvoor ze in het leven zijn geroepen: het meedoen van kinderen aan de samenleving en het daardoor verkleinen van sociale achterstanden. Uit de evaluatie blijkt dat de kindregelingen in grote lijnen voldoen. Binnen de bestaande kaders zijn in het nieuwe beleid andere accenten gelegd, zodat de regelingen beter aansluiten bij de hedendaagse praktijk van opgroeiende kinderen. De belangrijkste accenten zijn:

- Een computer/laptop per middelbare scholier in plaats van per huishouden.
- De budgetten voor schoolkosten en sociaal-culturele kosten worden samengevoegd, zodat er meer keuzemogelijkheden zijn voor ouders en kinderen. Ook wordt er een splitsing gemaakt in deze budgetten voor de leeftijden 0 tot 4 jaar, 4 tot 12 jaar en 12 tot 18 jaar. Zodat de hoogte van de budgetten 'meegroeien' met de leeftijd van de kinderen.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Dit is een continu proces.

Tijd (indicator)

Beleidsplan Armoedevrij Winterswijk

We stellen in samenwerking met de gemeenschap en belanghebbende partijen, waaronder het Platform Armoedevrij Winterswijk, een plan op ter realisatie van de doelstelling Winterswijk Armoedevrij.

Kwaliteit (toelichting)

Tijdens de begrotingsbehandeling van eind 2023 is het amendement Beleidsplan Armoedevrij Winterswijk aangenomen. Naar aanleiding hiervan dient een concreet plan opgesteld te worden ter realisatie van de doelstelling Winterswijk Armoedevrij 2040. Het plan dient als leidraad voor de acties en interventies die bijdragen aan het bereiken van de armoedevrije status in 2040. De mogelijke voorstellen worden ter besluitvorming aangeboden aan de gemeenteraad. In de begroting is geen rekening gehouden met het budget van het uitvoeringsprogramma.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

In samenspraak met onze maatschappelijke partners en medewerkers van De Post is gewerkt aan een Beleidsplan Armoedevrij Winterswijk. Het streven is om het beleidsplan in het vierde kwartaal van 2024 op te leveren.

In 2025 wordt er periodiek over de resultaten gerapporteerd.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We ondersteunen inwoners naar regulier werk of zinvolle dagbesteding

Activiteiten

Stabilisering van het aantal bijstandsgerechtigden

We blijven streven naar een stabilisering van het bijstandsbestand. Werkleerbedrijf Fijnder zet hiervoor diverse instrumenten in, zoals om- of bijscholing, (gedeeltelijk) werk, arbeidsmatige dagbesteding en vrijwilligerswerk. Waar nodig wordt een loonkostensubsidie verstrekt aan de werkgever en/of wordt een jobcoach ingezet.

Kwaliteit (toelichting)

Naar verwachting blijft de instroom in 2025 en de jaren daarna hoog. Voor de bestandsontwikkeling van het uitkeringsvolume wordt voorsnog rekening gehouden met een mogelijke bestandsstijging van 1,41%. De ambitie blijft om het bestand niet te laten stijgen, maar een stijging die beperkt blijft tot 1,41% wordt door het dagelijks bestuur van Fijnder als reëel en ambitieus beschouwd.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Het beheersen van het bestandsvolume van bijstandsgerechtigden is een continu proces.

Tijd (indicator)

Indicatoren

- Het aantal bijstandsgerechtigden blijft op het niveau van 2022.
- We komen uit met het rijksbudget voor het betalen van bijstandsuitkeringen.

Risico's

- De economie verslechtert, waardoor er meer mensen een beroep doen op een bijstandsuitkering.
- Door de hoge inflatie komen er steeds meer mensen met problematische schulden.
- De financiële compensatieregeling van het Rijk voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen wordt niet verlengd, terwijl we nog wel Oekraïners opvangen.

2.4 Educatie

Ambitie

Onderwijs is essentieel voor iedereen. Daarom werken we, samen met onderwijs en verenigingen, aan gelijke kansen. We bouwen onderwijsvoorzieningen conform het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP). Duurzaam, met goede ventilatie en groene schoolpleinen.

Relevante documenten:

- Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2021-2037.
- Beleidsnotitie Voor- en Vroegschoolse Educatie.

Doelstellingen

Onderwijshuisvesting wordt uitgevoerd conform het Integraal huisvestingsplan

Activiteiten

Uitvoeren Integraal Huisvestingsplan (IHP) scholen

Onderwijs, kinderopvang, belangenverenigingen en gemeente voeren het Integraal Huisvestingsplan (IHP) 2021-2037 uit. We starten met de school in het Woold. De ontwikkeling van andere scholen uit fase 1 schuiven we voorlopig door tot na de begrotingsperiode van 2024-2027.

Kwaliteit (toelichting)

Ook bij de begroting voor 2025 wordt voorgesteld de uitvoering van het IHP grotendeels te temporiseren, totdat het financieel perspectief van de gemeente is verbeterd. De realisatie van een schoolgebouw ten behoeve van het buurtschapsonderwijs (Woold) is wel conform het IHP voortgezet.

Op basis van de keuze van SOPOW (Kotten, Miste-Corle en Woold) en Altena (De Esch) om niet te gaan voor een gezamenlijke locatie, is het oorspronkelijke budget gesplitst. Altena heeft gekozen voor renovatie op de bestaande locatie. De normbedragen blijven daarbij uiteraard gelden, evenals de oorspronkelijke planning. Met IKC Zuid-West (De Schakel, Julianaschool, de Korenburg, SWW en ZoZijn) en 't Kempken is en wordt verder gewerkt aan voorbereidende werkzaamheden, zoals inhoudelijke samenwerking en locatiekeuzes.

In verband met de risico's van het vooruitschuiven van projecten, worden de meest noodzakelijke investeringen gedekt uit de bestemmingsreserve instandhouding voorzieningen. Denk daarbij aan calamiteiten of echt noodzakelijke verbetering van het binnenklimaat van scholen.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Loopt conform planning.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We bevorderen kansen gelijkheid

Activiteiten

Aanpak laaggeletterdheid

De rijksoverheid heeft als doel laaggeletterdheid terug te dringen.

Kwaliteit (toelichting)

In de Achterhoek kan iedere volwassene die ondersteuning kan gebruiken bij basisvaardigheden en moeite heeft met lezen, schrijven en/of rekenen een passend leertraject volgen. Het verbeteren van de basisvaardigheden (taal, rekenen en werken met digitale apparaten) draagt bij aan een betere gezondheid, een betere arbeidsmarktpositie en financiële zelfredzaamheid.

De afgelopen jaren is geïnvesteerd in een infrastructuur en samenwerking om de doelgroep, met name mensen met Nederlands als eerste taal, te bereiken. Onze inzet blijft gericht op het behouden en verder ontwikkelen hiervan.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Voor 2025 actualiseren we het huidige regioplan. Het plan gaat 'Regioplan aanpak Basisvaardigheden' heten, waar we als regio uitvoering aan blijven geven.

Tijd (indicator)

Inzet NPO middelen

We verstrekken middelen van het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) voor de ontwikkeling van het onderwijs, en om achterstanden in het onderwijs weg te werken.

Kwaliteit (toelichting)

In het kader van het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) zijn we vanaf september 2022 gestart met de volgende activiteiten, die worden voortgezet in 2025:

- Het versterken van het leesaanbod op alle scholen door middel van lessen en workshops vanuit de bibliotheek.
- Activiteiten voor sociale en emotionele ontwikkeling van tieners door middel van cultuureducatie. Dit aanbod is er voor de drie middelbare scholen in Winterswijk en is afgestemd op de behoefte vanuit de scholen.
- De buitenruimtes bij de middelbare scholen worden verbeterd, zodat er mogelijkheden zijn voor sport, cultuur en educatie.
- Middelbare scholen kunnen jaarlijks gebruikmaken van voorstellingen van een theatergezelschap dat voorstellingen met een boodschap ontwikkelt. Dit kan

een maatschappelijk thema zijn dat aansluit bij de beleveniswereld van de leerlingen.

- Vanaf mei 2023 is de verlengde schooldag voor het basisonderwijs in Winterswijk uitgebreid met extra leesaanbod, onder begeleiding van een consulent van de bibliotheek. Dit om de kinderen een extra steuntje in de rug te geven op het gebied van leesvaardigheid en digitale vaardigheden.
- Als gemeente ontvangen we een tijdelijke specifieke uitkering gericht op versterking van de bibliotheek. Dit komt doordat we in Winterswijk 'hoog scoren' op onderwijsachterstanden en op laaggeletterdheid. Er is hierbij een cofinanciering vanuit de gemeentelijke NPO-middelen. Van die extra NPO-middelen breidt de bibliotheek het aanbod voor kinderen en jongeren de komende jaren uit. Het programma bij de bibliotheek is gestart in 2024.
- In lijn met motie Woordgat dicht en gaan we samen met de bibliotheek aan de slag om tot een invulling te komen als de gelden beschikbaar komen.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De middelen zijn tijdelijk en moeten in kalenderjaar 2025 volledig besteed zijn.

Tijd (indicator)

Indicatoren

- Het aantal mensen dat deelneemt aan alfabetiseringstrajecten stijgt ten opzichte van 2024.
- De voortgang van de (ver)bouw van scholen gaat volgens planning van de eerste fase van het Integraal Huisvestingsplan.

Risico's

- Integraal Huisvestingsplan: stijgende bouwkosten.

Financiële onderbouwing programma 2

Baten en Lasten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025 stand 1e prognose 2024	Aanpassing begroting 2025	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Baten								
2.1 Cultuur								
5.5 Cultureel erfgoed	29	77	77	0	77	77	77	77
5.6 Media	29	249	0	29	29	0	0	0
Totaal 2.1 Cultuur	59	326	77	29	106	77	77	77
2.2 Sport								
5.1 Sportbeleid en activering	150	512	189	0	189	178	0	0
5.2 Sportaccommodaties	981	958	613	25	638	638	638	638
Totaal 2.2 Sport	1.132	1.471	803	25	828	817	638	638
2.3 Inkomen en participatie								
6.3 Inkomensregelingen	9.355	10.147	9.723	0	9.723	9.723	9.723	9.723
6.4 WSW en beschut werk	6.760	8.480	1.096	59	1.155	1.131	1.101	1.073
6.5 Arbeidsparticipatie	417	465	0	0	0	0	0	0
Totaal 2.3 Inkomen en participatie	16.531	19.092	10.818	59	10.877	10.853	10.823	10.795
2.4 Educatie								
4.2 Onderwijshuisvesting	505	182	0	0	0	0	0	0
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	874	1.652	1.100	0	1.100	1.100	1.100	1.100
Totaal 2.4 Educatie	1.379	1.834	1.100	0	1.100	1.100	1.100	1.100
Totaal Baten	19.101	22.722	12.798	114	12.911	12.847	12.638	12.610
Lasten								
2.1 Cultuur								
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	1.673	1.676	1.653	125	1.778	1.729	1.713	1.713
5.4 Musea	196	206	206	13	218	218	218	218
5.5 Cultureel erfgoed	520	568	461	71	533	532	532	518
5.6 Media	488	740	491	63	554	524	485	485
Totaal 2.1 Cultuur	2.877	3.189	2.811	272	3.082	3.004	2.949	2.934
2.2 Sport								
5.1 Sportbeleid en activering	742	1.323	1.001	39	1.040	1.029	968	968
5.2 Sportaccommodaties	2.811	2.720	2.897	80	2.977	2.980	2.900	2.820
Totaal 2.2 Sport	3.553	4.043	3.897	119	4.016	4.009	3.867	3.788
2.3 Inkomen en participatie								
6.3 Inkomensregelingen	13.730	17.751	17.078	935	18.013	18.003	18.003	18.003
6.4 WSW en beschut werk	9.337	11.366	6.301	0	6.301	6.197	6.045	6.045
6.5 Arbeidsparticipatie	6.171	1.247	783	2	785	785	785	785
Totaal 2.3 Inkomen en participatie	29.238	30.364	24.161	937	25.099	24.986	24.833	24.833
2.4 Educatie								
4.2 Onderwijshuisvesting	2.110	1.787	1.520	69	1.589	1.784	1.753	1.739
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.934	2.655	2.185	54	2.239	2.238	2.238	2.237

Exploitatie	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025 stand 1e prognose 2024	Aanpassing begroting 2025	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Totaal 2.4 Educatie	4.044	4.442	3.705	123	3.828	4.022	3.991	3.976
Totaal Lasten	39.712	42.039	34.575	1.451	36.025	36.020	35.640	35.532
Onttrekkingen								
2.3 Inkomen en participatie								
6.5 Arbeidsparticipatie	58	0	0	0	0	0	0	0
Storting								
2.2 Sport								
5.2 Sportaccommodaties	25	0	0	0	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	-20.578	-19.317	-21.777	-1.337	-23.114	-23.173	-23.002	-22.922

Cultuur

De verhoging van de lasten met € 272.000 is grotendeels als volgt te verklaren:

- Verhoging subsidie De Storm € 41.000 N
- Verhoging subsidie Boogie Woogie € 53.000 N
- Verhoging subsidie Villa Mondriaan € 8.000 N
- Verhoging subsidie bibliotheek € 30.000 N
- Verhoging bijdrage Erfgoedcentrum € 26.000 N
- Budget voor erfgoed € 20.000 N
- Budget voor uitvoeren cultuurnota € 25.000 N (incidenteel)
- Hogere doorbelasting € 31.000 N

De subsidies aan de De Storm, Boogie Woogie, Villa Mondriaan en de bibliotheek zijn geïndexeerd.

De bijdrage aan het Erfgoedcentrum is verhoogd als gevolg van de doorgevoerde indexering, en door meer meters archief af te nemen.

Het budget voor erfgoed is nodig om erfgoed in de omgevingsvisie te implementeren.

Om direct na het vaststellen van de cultuurnota en het uitvoeringsprogramma te kunnen starten, willen we voor 2025 een bedrag van € 25.000 beschikbaar stellen.

Voor de toelichting op de hogere doorbelasting verwijzen we naar de algemene toelichting in programma 1.

Sport

De verhoging van de lasten met € 119.000 is grotendeels als volgt te verklaren:

- Verhoging subsidie Zwembad Jaspers € 30.000 N
- Verhoging uitgaven binnensportaccommodaties € 47.000 N
- Hogere doorbelasting € 41.000 N

De subsidie aan Zwembad Jaspers is geïndexeerd.

Als gevolg van de indexering van de schoonmaakkosten, zijn de lasten voor de binnensportaccommodaties verhoogd.

Voor de toelichting op de hogere doorbelasting verwijzen we naar de algemene toelichting in programma 1.

Inkomen en participatie

De verhoging van de baten met € 59.000 wordt verklaard door de hogere verwachte detacheringsoptbrengsten van de SW-medewerkers.

De verhoging van de lasten met € 937.000 is grotendeels als volgt te verklaren:

- Hogere uitvoeringskosten Fijnder € 831.000 N
- Hogere lasten Stadsbank € 16.000 N

- Hogere lasten inburgering € 53.000 N
- Hogere doorbelasting € 36.000 N

De verhoging van de lasten bij Fijnder heeft onder andere de volgende oorzaken:

- Doorgevoerde cao-verhogingen.
- Wijziging van de verdeling van de uitvoeringskosten op basis van het aantal cliënten.
- Uitbreiding personeel als gevolg van de toename van het aantal cliënten.
- Uitvoeren (nieuwe) taken, zoals onder andere de meedoenregeling voor volwassenen en de ontwikkelopdracht bestaanszekerheid.

Het betreffen zowel wijzigingen die door Fijnder zijn voorgesteld bij de eerste Bestuursrapportage 2024 als bij de begroting voor 2025. De voorgestelde wijzigingen in de eerste Bestuursrapportage 2024 van Fijnder hebben we niet meer mee kunnen nemen in onze eerste Bestuursrapportage 2024.

De bijdrage aan de Stadsbank voor 2025 is gestegen als gevolg van de doorgevoerde indexering.

Het beroep op de inburgering is toegenomen en dit brengt hogere lasten met zich mee.

Voor de toelichting op de hogere doorbelasting verwijzen we naar de algemene toelichting in programma 1.

Educatie

De hogere lasten van € 123.000 worden grotendeels als volgt verklaard:

- Hogere lasten voor de uitvoering van het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP) € 60.000 N
- Hogere doorbelasting € 51.000 N

Ook voor 2025 wordt er voor de uitvoering van het IHP een beroep gedaan op de externe projectleider. Het beschikbaar gestelde voorbereidingskrediet voor het IHP is met hetzelfde bedrag verlaagd.

Voor de toelichting op de hogere doorbelasting verwijzen we naar de algemene toelichting in programma 1.

Kredieten

De begrote kredieten voor 2025 binnen dit programma zijn de kunstgrasvelden FC Winterswijk fase 3 (€ 594.000) en IKC Buurtschappen - De Esch (€ 5.342.000). In 2026 tot en met 2028 zijn geen kredieten binnen dit programma begroot. Zie ook bijlage 4 Investerings.

Onttrekkingen en toevoegingen reserves

Er zijn geen onttrekkingen of toevoegingen aan reserves.

